

Godišnji susret Pro Silva Europa 2026. u Mađarskoj

Marko Orešković, Domagoj Trlin

Sveučilište u Zagrebu Fakultet šumarstva i drvne tehnologije

Članice asocijacije Pro Silva okupile su se od 9. do 11. rujna 2026. godine u Visegrádu u Mađarskoj, uz dolazak sudionika, registraciju i sastanak Upravnog odbora 8. rujna. Domaćin godišnjeg susreta bila je Pro Silva Mađarska, a skup je održan pod nazivom „Practice and science in partnership: Hungary's close-to-nature forestry for biodiversity” (Praksa i znanost u partnerstvu: prirodi blisko gospodarenje šumama za bioraznolikost u Mađarskoj). Glavna nit cijelog programa bila je povezivanje rezultata znanstvenih istraživanja s praktičnim gospodarenjem šumama, uz poseban naglasak na prirodi blisko gospodarenje, očuvanje bioraznolikosti i prilagodbu šuma sve izraženijim klimatskim promjenama.

Hrvatsku delegaciju činili su prof. dr. sc. Stjepan Mikac, predsjednik Sekcije Pro Silva Croatia Hrvatskoga šumarskog društva, te članovi dr. sc. Domagoj Trlin, dr. sc. Marko Orešković i Laura Miketin, mag. ing. silv. Ovogodišnji sastanak za hrvatske je predstavnike imao i dodatnu važnost jer Hrvatska preuzima domaćinstvo sljedećeg godišnjeg susreta Pro Silva Europe.

Prvi službeni dan započeo je paralelnim programima. Za partnere na projektu LIFE+ održan je početni radni sastanak, dok je za ostale sudionike organiziran obilazak Visegrádske citadele. Poslijepodne je održana godišnja skupština Pro Silva Europe, koju je moderirao predsjednik Tomáš Vrška. Na skupštini su razmotrena izvješća o radu, aktualne aktivnosti mreže i planovi za sljedeće razdoblje, a jedan od važnijih dijelova za hrvatsku delegaciju bilo je predstavljanje domaćinstva u Hrvatskoj 2027. godine. Predstavljena je osnovna koncepcija i program susreta koji će se održati od 7. do 11. lipnja 2027. godine, pod naslovom „Green Roots: Back to the Foundations of Close-to-Nature Forestry”. Program je zamišljen tako da se kroz hrvatske primjere pokaže što se može naučiti iz primarnih i sekundarnih prašuma bukve i jele, kako razvijati i održavati preborne sastojine bukve i jele te na koji način postupno preoblikovati monokulture

jele prema stabilnijim i strukturno raznolikijim prebornim šumama.

Nakon skupštine uslijedile su pozdravne riječi predstavnika mađarskog Ministarstva poljoprivrede, Pro Silva Europa i Pro Silva Mađarska, a zatim niz stručnih predavanja. Péter Csépanyi prikazao je sadašnje stanje gospodarenja šumama u Mađarskoj, Péter Ódor dao je pregled istraživanja koja su poduprla razvoj prirodi bliskog gospodarenja, dok je Tibor Standovár govorio o potencijalu prirodi bliskog šumarstva u odnosu na stupanj prirodnosti mađarskih šuma. Ulrich Mergner otvorio je temu zadržavanja vode u šumskom ekosustavu i obnove hrastova u manjim grupama, a na kraju su domaćini predstavili lokacije i problematiku koja će se obrađivati tijekom sljedeća dva terenska dana.

Drugi dan bio je u cijelosti posvećen terenskom programu. U prijedopodnevnim satima posjećeni su pokusi na području kojem gospodari državna tvrtka Pilis Park Forestry Company, gdje su domaćini predstavili dva dugotrajna terenska eksperimenta kojima se uspoređuju učinci klasičnih oplodnih sječa i gospodarenja na malim površinama. U pokusima se prati kako različita veličina i oblik progala utječu na mikroklimu, tlo, prizemno rašće, gljive, brojne skupine beskralješnjaka, rast pomlatka, brst divljači i razgradnju organske tvari. Upravo je ovdje vrlo jasno došla do izražaja središnja poruka ovogodišnjeg skupa – da odluke u gospodarenju trebaju biti oslonjene na mjerljive rezultate, ali i provjerene kroz dugogodišnju praksu.

U raspravi na terenu posebno se govorilo o odnosu veličine progale, količine svjetla i dostupnosti vlage te o tome kako se pomoću tih čimbenika može usmjeravati prirodna obnova. Za naše prilike posebno su zanimljiva iskustva s obnovom hrasta kitnjaka u manjim grupama unutar sastojina. Takav pristup ne daje jednostavan recept koji bi se mogao prenijeti na svako stanište, ali vrlo dobro pokazuje koliko su

Hrvatska delegacija tijekom godišnjeg susreta Pro Silva Europe u Visegrádu.

Predstavljanje programa godišnjeg susreta Pro Silva Europe u Hrvatskoj 2027. godine.

Obnova hrasta kitnjaka na malim površinama na području parka Pilis.

oblik i intenzitet zahvata važni kada se želi zadržati trajni šumski pokrov, a istodobno osigurati obnova željenih vrsta.

Poslijepodne je program nastavljen u Pro Silva demonstracijskoj šumi Mexikó-Pusztá. Riječ je o približno 9,7 ha bukove sastojine u kojoj se prema Pro Silva načelima gospodari od 1999. godine. Na toj su površini tijekom posljednjih 25 godina dokumentirani svi zahvati i njihovi ekonomski učinci, pa je moguće vrlo konkretno pratiti razvoj sastojine. Domaćini su pokazali različite faze obnove, mjere kojima se nastoji povećati udio hrasta u sastojini te pristupe kojima se gospodarenje prilagođava klimatskim promjenama. Mexikó-Pusztá je dobar primjer zašto su demonstracijske šume važne za Pro Silvu: na malom prostoru moguće je povezati dugoročnu evidenciju, ekonomske pokazatelje, uzgojne ciljeve i stvarno stanje sastojine. Po povratku u Visegrád domaćini su organizirali program iznenađenja, nakon čega je uslijedila zajednička večera.

Treći dan prijelopodne na području Isaszega prikazana je usporedba tradicionalnog jednodobnog gospodarenja u odnosu na prirodu bliskije gospodarenje šumama u sastojinama hrasta cera na slabijem staništu. Ovakva usporedba bila je posebno vrijedna jer je omogućila razgovor ne samo o uzgojnim i ekološkim prednostima pojedinog

pristupa, nego i o njegovoj izvedivosti u svakodnevnom gospodarenju.

Nakon zajedničkog ručka poslijepodne je program nastavljen u šumi Madas koja je prepuštena prirodnom razvoju i krije impresivna stabla obične bukve i običnog jasena. Ondje je odana počast jednom od najznačajnijih šumara u Mađarskoj. Ing. Laszlo Madas bio je začetnik Pro Silva principa u toj zemlji te je ostavio dubok trag u mađarskom šumarstvu.

Subota 12. rujna bila je predviđena za odlazak sudionika, uz mogućnost organiziranog obilaska Budimpešte.

Za hrvatsku delegaciju sudjelovanje na Pro Silva susretu u Mađarskoj bilo je korisno kao neposredna priprema za domaćinstvo 2027. godine. Zajedno s kolegama iz drugih europskih zemalja imali smo priliku analizirati organizaciju terenskih stajališta, način vođenja rasprave i povezivanje znanstvenih prezentacija s primjerima u šumi. Predstavljanjem hrvatskog programa najavili smo sljedeći godišnji susret Pro Silva Europe na kojem će se od 7. do 11. lipnja 2027. godine kolegama iz Europe prikazati dio hrvatskog iskustva u prirodi bliskom gospodarenju šumama. Nakon 2005. godine, domaćinstvo Pro Silve vraća se u Hrvatsku, što je ujedno obveza i dobra prilika da se našoj i europskoj stručnoj javnosti pokažu vrijedni primjeri dugoročnog, prirodi bliskog šumama.

Obični jaseu promjera oko 160 cm u šumi Madas.